

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

КУЛЬТУРА СЛОВА

Випуск 77

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
Київ 2012

Випуск містить розвідки про мовотворчість А. Дімарова.

У рубриці «Постаті українських мовознавців» висвітлено різні аспекти лінгвістичних інтересів С. Я. Єрмоленко – доктора філологічних наук, професора, члена-кореспондента НАН України, завідувача відділу стилістики та культури мови Інституту української мови, відповідального редактора збірника «Культура слова».

У дописах наших авторів визначено роль художнього стилю як основи формування літературної мови; з'ясовано сучасний зміст традиційних і новітніх лінгвостилістичних понять; простежено лексичні, граматичні, семантико-стилістичні процеси, актуальні для сьогоденної національної мовної практики – художньої, публіцистичної; подано практичні рекомендації щодо конкретних слововживань.

Редакційна колегія:

С. Я. Єрмоленко (відповідальний редактор), К. Г. Городенська, П. Ю. Гриценко, Г. М. Сюта (відповідальний секретар), І. Г. Матвіяс, Г. П. Півторак, Л. О. Симоненко, Н. М. Сологуб.

Адреса редакції

Інститут української мови
Національної академії наук України,
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.
Тел.: 278-4281, 279-1885;
e-mail: kultura-slova@ukr.net

ЗМІСТ

МОВОСВІТ АНАТОЛІЯ ДІМАРОВА

<i>Тетяна Коць</i> Проза, пройнята сонцем і землею	6
<i>Надія Сологуб</i> «Чуєш, всенародний батьку?..»	14
<i>Світлана Бибик</i> Внутрішній діалогізм оповіді А. Дімарова (на матеріалі повісті «Три наречені для нашого тата»).	21
<i>Надія Грицик</i> Мовний образ учителя у повісті А. Дімарова «На коні й під конем».	26
<i>Ольга Черемська, Ольга Масло</i> Мовний світ сільських і містечкових «історій» А. Дімарова	32
<i>Тамара Шульга</i> Мовна естетика сільського повсякдення у повісті А. Дімарова «Мажориха»	37

ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКИХ МОВОЗНАВЦІВ.

С. Я. ЄРМОЛЕНКО

<i>Світлана Єрмоленко</i> Соціальна престижність літературної мови.	43
<i>Галина Сюта</i> «Мені потрібне слово, а не слава...»	49
<i>Лариса Кравець</i> Неокраєне крило української лінгвостилістики	55
<i>Тетяна Коць</i> Граматична стилістика у науковій парадигмі С. Я. Єрмоленко	58
<i>Світлана Бибик</i> «Новий словник епітетів української мови»: до корпусу поетичної мови	64
<i>Сергій Чемеркін</i> Про одну тезу в українській лінгвостилістиці.	72
<i>Ангеліна Пономаренко</i> Концепція «Мова як українознавство» у працях С. Я. Єрмоленко	77
<i>Наталія Мех</i> «Бо ж спочатку було Слово» (поняття мова в українознавчій концепції С. Я. Єрмоленко)	81

СЛОВО В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

<i>Ірина Гоцинець</i> Метафоризація термінів у мові чорнобильської поезії	86
<i>Ганна Дядченко</i> Слово-образ <i>серце</i> в українській поезії кінця ХХ — початку ХХІ ст.	93
<i>Тетяна Кальченко</i> Прецедентні феномени біблійного походження в ліриці І. Римарука	101
<i>Наталія Мех</i> Слово — <i>Творчість</i> у мові поезії Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки	107
<i>Уляна Мишук</i> Мовосвіт природи в поезії Л. Костенко, В. Стуса, М. Вінграновського	114

ТЕОРІЯ ЛІНГВОСТИЛІСТИКИ

<i>Галина Сюта</i> Мова художньої літератури і літературна мова	120
<i>Любов Струганець</i> Поняття «мовна особистість» в україністиці	127

МОВНА НОРМА: СТАЛЕ І ЗМІННЕ

<i>Євгенія Карніловська</i> Мода на слова і норма мови	134
<i>Тетяна Мельник</i> Засади уніфікації лексики сучасної української літературної мови в працях Василя Сімовича	141
<i>Оксана Олійник</i> Норма в мовному ландшафті Києва	146

ГРАМАТИЧНА СТИЛІСТИКА

<i>Мирслава Баган</i> Заперечення у заголовках сучасних ЗМІ	153
<i>Лариса Кислюк</i> Активні словотвірні моделі в ідіолекті Василя Стуса	157

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ ТА ПИСЕМНОСТІ

<i>Іван Матвіяс</i> Мова українських обрядових пісень	163
<i>Лідія Гнатюк</i> Кава: історія слова в історії народів	169

ВИМОВА І НАГОЛОС

<i>Василь Винницький</i> Наголошування префіксальних утворень від дієслова <i>повісти</i>	176
--	-----

<i>Мар'яна Сачко</i> Суфіксальне наголошування прикметників у поезії Лесі Українки	180
---	-----

НАШІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

<i>Адже</i> — <i>адже́</i> (<i>Іван Вихованець</i>)	185
<i>Більше ста осіб чи понад сто осіб?</i> (<i>Іван Вихованець</i>) . . .	186
<i>Велика і мала літери в назвах вулиць</i> (<i>Катерина Городенська</i>)	186
<i>Витікає</i> — <i>випливає</i> (<i>Іван Вихованець</i>)	187
<i>Данці, данійці чи датчани?</i> (<i>Катерина Городенська</i>)	188
<i>Кличмо їх Лесю, Олесю, Орисю</i> (<i>Катерина Городенська</i>) .	189
<i>Не ставмо зайвої коми</i> (<i>Іван Вихованець</i>)	190
<i>Обидва ока й обоє очей</i> (<i>Катерина Городенська</i>)	190
<i>Разом з тим чи водночас?</i> (<i>Іван Вихованець</i>)	191
<i>Ревний</i> — <i>ревнивий</i> (<i>Іван Вихованець</i>)	192
<i>Самолікування може зашкодити чи нашкодити здоров'ю?</i> (<i>Катерина Городенська</i>)	193
<i>Три незабутні й три незабутніх зустрічі</i> (<i>Катерина</i> <i>Городенська</i>)	194
<i>Феномен</i> — <i>феномен</i> (<i>Іван Вихованець</i>)	195
<i>Хвилину назад чи хвилину тому?</i> (<i>Іван Вихованець</i>)	195

РЕЦЕНЗІЇ

<i>Ніна Горголюк</i> До овидів культуромовної вишуканості (<i>Вихованець І. Р. Розмовляймо українською:</i> <i>мовознавчі етюди.</i> — К.: Пульсари, 2012. — 160 с.) . . .	197
---	-----